

Std - 4

પ્રકરણ - 3

નંદુ સાથે એક દિવસ

નંદુ હાથીનું બચ્ચું છે. તે સૂતું હતું. અચાનક તે જાગ્યું.
ખબર જ ન પડી તે ક્યાં છે? તેને લાગ્યું એ મોટાં મોટાં જાંડા
જાંડા વૃક્ષોના થડથી ઘેરાયું છે. એ તો મૂંઝાયુ. અરે ! મા ત્યાં
હતી. એને જે થડ લાગતાં હતાં, એ હાથીઓના પગ અને
સૂંઢ હતા.

નંદુના નાની હાથીના
ટોળામાં સૌથી ઘરડા
હતાં.બાપોર થઈ એમણે
ચિંધાડ નાખી અને જંગલમાં
જવાનું ચાલું કર્યું.બીજી
હાથણીઓ એમની પાછળ
ચાલી.નંદુ પણ સાથે ચાલ્યો.

ટોળું જંગલમાં ગયું.બધી
હાથણીઓ જુદી-જુદી જગ્યાએ
ગઈ. જુદાં-જુદાં ઝાડના પાન
અને ડાળીઓ ખાવા લાગી.પછી
બધાં નદીએ ગયાં.બચ્યાંને તો
પાણીમાં મજા આવી
ગઈ.નંદુની માં પાણી અને
કાદવમાં પડી રહી.

શું તમે જાણો છો કે એક પુખ્ત હાથી એક દિવસમાં ૧૦૦ કિગ્રા કરતાં પણ વધુ પર્ણો, ડાળીઓ વગરે ખાઈ શકે છે? હાથીઓ બહુ આરામ કરતાં નથી. તેઓ દિવસમાં ફક્ત બે થી ચાર કલાક જ સૂએ છે. હાથીઓને કાદવ અને પાણીમાં રમવું ખૂબ ગમે છે. કાદવ તેમની ચામડીને ઠંડક આપે છે. તેમના મોટા કાન પંખા જેવું કામ કરે છે. હાથીઓ શરીરને ઠંડું રાખવા કાન હલાવે છે.

શોધી કાઢો :

- નંદુ ફક્ત ત્રણ મહિનાનો જ છે, પરંતુ તેનું વજન ૨૦૦ કિગ્રા છે. તમારું વજન કેટલું છે?

- તમારા જેવાં કેટલાં બાળકોનું વજન ભેગું કરીએ, તો નંદુના વજન જેટલું થશે? શોધો.

✓ ૧૦ બાળકોનું

રમત અને મજા

નંદુએ તેના ભાઈઓ અને બહેનોને એકબીજાની પૂંછડીઓ ખેંચતા જોયા.તેણે વિચાર્યું, “સારું રહેશે કે હું તેમની નજીક ના જાઉં. જો તેઓ મારી પર પડે તો શું થાય? નાનો છું.” તે શાંતિથી તેની માતા પાસે ગયો અને ઊભો રહ્યો.

માએ નંદુને ધીમેથી પાણી તરફ ધકેલ્યો.જાણે કે તે કહેતી હોય કે પાણીમાં રમવા જા. નંદુને પાણીમાં રમવું ખૂબ જ ગમે છે. તેના પિતરાઈ ભાઈઓ પહેલેથી ત્યાં જ હતા. હજુ એ ત્યાં પહોંચ્યો, એક સખત પાણીનો ફવારો તેના માથે પડ્યો. તે ભીનો થઈ ગયો. અરે ! તે તેના ધમાલિયા પિતરાઈઓનું કામ હતું.નંદુ પણ તેમની સાથે રમતમાં જોડાયો.

સૂર્યાસ્ત પછી, ટોળું રહેઠાણ તરફ જવા લાગ્યું. ત્યાં પહોંચતા સુધીમાં નંદુ ખુબ જ થાકી ગયો હતો. તે તેની માતાના આગળના પગ વચ્ચે ગોઠવાઈ ગયો અને તે તેનું દૂધ પીતાં પીતાં સૂઈ ગયો.

તમે નંદુ અને હાથીના ટોળા વિશે વાંચ્યું. સામાની રીતે હાથીના ટોળામાં દસ-બાર હાથીઓ અને બચ્ચાં હોય છે. સૌથી ઘરડી હાથણી તોળાની પ્રમુખ હોય છે. હાથી જ્યાં સુધી ચૌદ-પંદર વર્ષના ન થાય ત્યાં સુધી ટોળામાં રહે છે, પછી તે ટોળું છોડી દે છે અને એકલા ફરે છે. નંદુ પણ ફરે છે. નંદુ પણ એકલો મોટો થશે એટલે ટોળું છોડી દેશે.

હાથીઓની જેમ, બીજાં ઘણાં પ્રાણીઓ પણ જૂથમાં સાથે રહે છે. આ પ્રાણીઓના સમૂહને ટોળું કહે છે. ટોળામાં રહેતાં પ્રાણીઓ ખોરાકની શોધમાં સાથે જ ફરે છે.

- જો તમે નંદુ હો અને તમે ટોળામાં રહેતા હો, તો તમે શું કરશો?

- ✓ જો હું નંદુની જગ્યાએ હોત તો હું પણ તેની જેમ નાચતો, કૂદતો, ફરતો, રમતો અને રાત પડતાં માતા પાસે જઈને સૂઈ જતો.

- હાથીના ટોળામાં સૌથી ઘરડી હાથણી બધું નક્કી કરે છે. તમારા કુટુંબમાં નિર્ણયો કોણ લે છે?

- ✓ હાથીના ટોળામાં સૌથી ઘરડી હાથણી બધું નક્કી કરે છે. અમારા કુટુંબમાં નિર્ણયો વડીલો અથવા માતા - પિતા લે છે.

- નંદુ તેને ગમતું જ કરે છે. જો તમે આખો દિવસ તમારા મિત્રો સાથે વિતાવો તો તમે શું કરશો?

- ✓ જો મારો આખો દિવસ મારા મિત્રો સાથે વિતાવવાનો થાય તો હું તેમની સાથે રમત રમું, ગીતો ગાવ અને ડાન્સ કરું, ચોકલેટ, આઇસ્ક્રીમ ખાઉં, બધી વાતો કરું, ટીવી જાઉં અને ખૂબ જ મસ્તી કરું.

- બીજા ક્યાં પ્રાણીઓ ટોળામાં રહે છે? શોધી કાઢો અને લખો.

- ✓ ગાય, ભેંસ, બકરી, ઘેટાં, હરણ, શિયાળ, કબૂતર, કાબર, ચકલી વગેરે પ્રાણીઓ ટોળામાં રહે છે.

- શું તમે પણ જૂથમાં રહો છો? શું તમને બધાની સાથે જૂથમાં રહેવું પસંદ છે? તમને કેમ જૂથમાં રહેવું પસંદ અથવા ના પસંદ છે? તેનાં કારણો નીચે લખો.

મને કેમ પસંદ છે

મને કેમ પસંદ નથી

રક્ષણ મળે

તાકાત વધે

સાથે મળીને વધુ મજા કરી
શકાય

એકબીજાની મદદ મળી રહે

ઝઘડો થવાની શક્યતાઓ
વધારે

આડાઅવળી વાતો થવાની
શક્યતાઓ વધારે

વધુ ચર્ચા થવાની શક્યતાઓ

શક્તિશાળીઓ નું વર્ચસ્વ
વધારે હોય

• તમે બીજા ક્યાં પ્રાણીની સવારી કરી છે? તેમનાં નામ લખો.

✓ હાથી, ઘોડો અને ઊંટ વગેરે પ્રાણીની સવારી કરી છે.

• જો તમને હાથી પર બેસાડવામાં આવે, તો તમને કેવું લાગે?

✓ મને હાથી પર બેસાડવામાં આવે તો મને ખૂબ મજા પડે.

વિચારો અને લખો:

- બગલો ભેંસ ઉપર શા માટે બેઠો છે?

✓ ભેંસને પાણીમાં અને કાદવમાં રહેવું ગમતું હોય છે. વળી સ્વચ્છતાના અભાવે તેના પર ઘણી વાર જીવડાં ચોંટી જાય છે. બગલો ભેંસ ઉપર બેસીને આ જીવડાં ને ખાય જાય છે.

• તમે કોઈ પ્રાણીને બીજા પ્રાણી પર સવારી કરતા જોયું છે? તેનું નામ લખો.

❖ પ્રાણી - જે સવારી કરે છે.

✓ બિલાડી - બકરી પર, બકરી - હાથી પર, વાંદરો - કુતરા અને હાથી પર .

❖ પ્રાણી - જે સવારી કરાવે છે.

✓ ઘોડા, ઊંટ, ગધેડું.

- ક્યાં પ્રાણીઓનો આપણે સવારી તરીકે ઉપયોગ કરીએ છીએ?

- ✓ હાથી, ઘોડા, ઊંટ વગેરે પ્રાણીઓનો સવારી તરીકે ઉપયોગ કરીએ છીએ.

- ભાર ખેંચવા અને વજન ઊંચકવા ક્યાં પ્રાણીઓનો ઉપયોગ થાય છે?

- ✓ ગધેડો, ઘોડો, હાથી અને બળદ ભારવાહક તરીકે ઉપયોગી છે, પર્વતીય વિસ્તારમાં યાક અને ખચ્ચર નો ઉપયોગ થાય છે.

- નદીના પાણીમાં કોને મજા આવી ગઈ હતી?
- ✓ નદીના પાણીમાં હાથીઓના બચ્ચાંને મજા આવી ગઈ.
- હાથી શરીરને ઠંડુ રાખવા શું કરે છે?
- ✓ હાથી શરીરને ઠંડુ રાખવા કાન હલાવે છે.
- હાથીઓના કાન તેમણે કેવી રીતે ઠંડક આપતા હશે?
- ✓ હાથીના કાન મોટા પંખા જેવા મોટા હોય છે. હાથી પોતાના મોટા કાનને હલાવતો રહે છે. જે પંખાની જેમ કામ કરે છે. પરિણામે હવાને કારણે ઠંડક લાગે છે.

- હાથીનો ખોરાક જણાવો.

- ✓ હાથી ઘાસ, પાંદડાં અને ઝાડની ફણી ડાળીઓ ખાય છે.

- હાથીઓને પાણીમાં રમવું કેમ ગમતું હશે?

- ✓ હાથીનું શરીર કાદવ અને ચામડી પણ જાડી હોય છે આથી તેમને ગરમી વધુ લાગે છે. પાણીમાં રમતા સમયે ગરમી ઓછી લાગે છે. આમ, પાણીમાં રમવાથી હાથીઓને ઠંડક મળે છે.

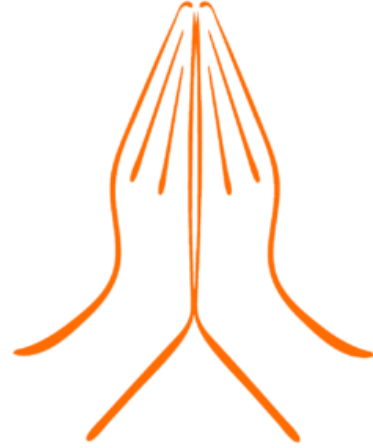
- હાથીના ટોળામાં કોણ-કોણ હોય છે?

- ✓ સામાન્ય ની રીતે હાથીના ટોળામાં દસ-બાર હાથણીઓ અને બચ્ચાં હોય છે.

- જૂથમાં રહેતા હોય તેવા કોઈ એક પ્રાણી વિશે પાંચ વાક્યો લખો.

✓ ઘેટું - ઘેટું ખૂબ ડરપોક અને ભોળું પશુ છે એનું શરીર ભાર અને પગ ટૂંકા હોય છે. એનું આખું શરીર ઊંનથી ભરેલું હોય છે. ઘેટાનુ ટોળું ભરવાડોના નેસ કે વાડામાં રહે છે. ઘેટાણા બચ્ચાંને ‘ગાડરું’ કહેવામા આવે છે.

Thank You...

પ્રેરણા એજ્યુકેશન સોસાયટી દ્વારા સંચાલિત ®

OCEAN

કોચીંગ ક્લાસીસ